

OPINNÄYTETYÖ

Helsingin Normaalilyseon oppilaiden osallistaminen op- ilaitoksen järjestyssääntöjen laatimiseen

Antti Hyvönen

Yhteisöpedagogitutkinto 210 op

Arvioitavaksi jättämisaika

5/2023

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Yhteisöpedagogitutkinto

Tekijät: Antti Hyvönen

Opinnäytetyön nimi: Helsingin Normaalilyseon oppilaiden osallistaminen oppilaitoksen järjestyssääntöjen laatimiseen

Sivumäärä: 24 ja 1 liitesivua

Työn ohjaaja(t): Virpi Ruuska

Työn tilaaja(t): Helsingin Normaalilyseo

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on osallistaa Helsingin Normaalilyseon oppilaat oppilaitoksen järjestyssääntöjen laatimiseen. Tämän opinnäytetyön taustalla on Opetus- ja kulttuuriministeriön toimet, joilla kiusaamiseen ja syrjintään oppilaiden keskuudessa pyritään puuttumaan entistä hanakammin esimerkiksi perusopetuslakia muuttamalla.

Oppilaiden osallistaminen toteutettiin Webropol-kyselyn avulla maaliskuun 2023 aikana. Kysely toteutettiin luokanohjaajin tuokioden aikana, ja kyselyn kohderyhmänä oli Helsingin Normaalilyseon 7-9 luokan oppilaat.

Kyselyn vastauksia ja niistä nousseita johtopäätöksiä esitellään opetus- ja oppilashuoltoryhmän kokouksessa, ja näitä äsken mainittuja asioita hyödynnetään tulevien järjestyssääntöjen laatimisessa. Lopullisena tavoitteena on se, että Helsingin normaalilyseolle saadaan uudet ja samalla mahdollisimman oppilaslähtöiset säännöt syksyn 2023 aikana.

Asiasanat: osallisuus, osallistaminen sekä järjestyssäännöt.

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Community educator

Author: Antti Hyvönen
Title: Participate students of the Helsinki normal lyceum to make rules and regulations
Number of Pages: 24 and 1 attachment pages
Supervisor(s): Virpi Ruuska
Commissioned by: Helsinki normal lyceum

The main goal of this thesis is make student of the Helsinki normal lyceum to participate for making rules and regulations of the school institution. Background of this thesis is activity of the ministry of education and culture. Ministry of education and culture will step in eager for bullying and discrimination. For example basic aducation act has been changed. Webropol- survey was organized for the student of Helsinki normal lyceum in march 2023. The target group of this survey was class 7-9 during moment of the class instructors. Survey was organized for help to achieve the goal of this thesis. Result and the conclusions will be utilize in the meeting of the education and scholl welfare grop. Final objective is, that Helsinki normal lyceum will have new rules and regulations in autum term and that those rules will be as student-oriented as possible.

Keywords: participation, participatory and rules and regulations.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	5
2	OSALLISTAMISESTA JA SIIHEN LIITTYVISTÄ TERMEISTÄ.....	7
	2.1 Osallisuus.....	7
	2.2 Syrjäytyminen.....	8
	2.3 Osallistaminen ja osallistuminen	8
3	TAUSTAA JÄRJESTYSSÄÄNTÖJEN MUUTOKSESTA JA YLEISESTI JÄRJESTYSSÄÄNNÖISTÄ	10
4	TUTKIMUSMENETELMÄSTÄ.....	12
	4.1 Kyselystä tarkemmin	12
	4.2 Tarkemmin Webropol-kyselystä.....	12
5	WEBROPOL-KYSELYN ANALYYSISTA JA YHTEENVEDOSTA	14
6	POHDINTA JA KEHITTÄMISEHDOTUS.....	19
7	LÄHTEET	22
8	LIITTEET.....	24

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on Helsingin normaalilyseon oppilaiden osallistaminen koulun järjestyssääntöjen laatimiseen. Tämä aihe keksittiin syksyn 2022 aikana, kun olin töissä kyseisessä oppilaitoksessa koulunkäynnin ohjaajana. Olen töissä samassa virassa myös tämän kuluvan kevään aikana samassa oppilaitoksessa. Koulunkäynnin ohjaajana autan ja tuen oppilaita eri oppiaineissa yhdessä eri oppiaineiden opettajien kanssa.

Tämä opinnäytetyö on hyvin tarpeellinen, sillä se käsittelee kahta tärkeää teemaa: järjestyssääntöjä ja osallistamista. Nämä ovat kaksi eri teemaa, jotka kietoutuvat hyvin kiinteästi toisiinsa. Tähän aiheeseen palaan myöhemmässä vaiheessa opinnäytetyötä. Kysyn oppilaiden näkemyksiä järjestyssääntöihin Webropol nimisen kyselyn avulla.

Tämän opinnäytetyön taustalla on Opetus- ja Kulttuuriministeriön toimet kiusaamista ja syrjintää vastaan. Taustalla on esimerkiksi perusopetuslain muutokset. Tarkemmin näistä muutoksista opinnäytetyön järjestyssääntöjä koskevassa osiossa.

Tämän opinnäytetyön tilaaja on Helsingin normaalilyseo, joka on Helsingin yliopiston kasvatustieteelliseen tiedekuntaan kuuluva harjoittelukoulu. Oppilaitoksessa toimii peruskoulun luokat 1–4 sekä 7–9. Lisäksi oppilaitoksessa toimii myös lukio. Oppilaita on kaiken kaikkiaan yhteensä kaikissa luokissa 645. (Helsingin Normaalilyseo 2023.)

Helsingin Normaalilyseo tunnetaan myös nimellä norssi, ja lisäksi koulun motto on seuraavanlainen: ”ei koulua vaan elämää varten”. Helsingin Normaalilyseo on perustettu vuonna 1867. (Helsingin Normaalilyseo 2023.)

Tässä samassa oppilaitoksessa suoritin itse sekä peruskoulun että lukion, joten koulu itselleni on tuttu, niin oppilaana kuin koulunkäynnin ohjaajana.

Helsingin Normaalilyseon tunnus (google-kuvahaku.)

Oppilaiden osallistaminen ja samalla innostaminen järjestyssääntöjen laatimiseen on varmasti vähintään haastava tehtävä, mutta siitä huolimatta yrittämisen arvoinen. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on se, että mahdollisimman moni Helsingin normaalilyseon oppilas osallistuu järjestyssääntöjen laatimiseen vastaamalla tekemääni kyselyyni koskien niin nykyisiä kuin tulevia järjestyssääntöjä. Kyselyn tuloksia tullaan siis hyödyntämään päivitettyjä järjestyssääntöjä laatiessa, ja näin ollen näistä kyseisistä järjestyssäännöistä pyritään saamaan mahdollisimman oppilaslähtöisiä.

2 OSALLISTAMISESTA JA SIIHEN LIITTYVISTÄ TERMEISTÄ

Tämä luku käsittelee osallistamista ja siihen liittyviä käsitteitä. Kun puhutaan osallistamisesta, niin esille nousee aihepiiriä vastaavat termit: osallisuus, osallistuminen sekä syrjäytyminen. Seuraavissa osioissa käsitellään osallistamista tarkemmin lähdekirjallisuuteen turvautuen.

2.1 osallisuus

Osallisuuden voidaan tarkoittavan sitä, että ihminen on osa jotakin kokonaisuutta. Toisin sanoen ihminen ikään kuin kuuluu johonkin yhteisöön. Osallisuuden vastakohtaa voidaan sen sijaan pitää syrjäytymistä. Syrjäytymisestä tarkemmin tämän tekstin myöhemmässä vaiheessa.

Osallisuudella on kuitenkin erilaisia tasoja ainakin sosiaalipedagogiikan mukaan. Nämä kyseiset tasot ovat nimittäin esimerkiksi tällaisia:

- on osa yhteisöä
- toimii osana yhteisöä
- kokee olevansa osa yhteisöä

Osallisuuden tasot olisivat toisin sanoen seuraavanlaisia: oleminen, tekeminen sekä tunteminen. (Nivala & Ryynänen 2013, 26.)

Osallisuuteen liittyy termi inkluusio, joka tarkoittaa esimerkiksi yhteisiä arvoja, ihmisoikeuksia sekä intressejä. Nämä äskeiset termit voidaan nähdä osallistumisen mahdollistajina. Inkluusiolla voidaan viitata sellaiseen yhteiskuntaan, joka on moniääninen ja yhteisöllinen. (Gothóni & Hyväri & Kolkka & Vuokkila-Oikkonen, 14.)

Osallisuudella on olemassa erilaisia tasoja. Nimittäin osallisuuden voi myös jakaa neljään eri muotoon: muodolliseen-, instrumentaaliseen- edustukselliseen- sekä luovaan osallisuuteen. Nimellisessä osallisuudessa itse osallisuus on lähinnä näennäistä, kun taas instrumentaalisessa osallisuudessa yhteisöllinen osallisuus korostuu jo huomattavasti enemmän. Edustuksellisessa osallisuudessa yhteisön jäsenillä on ääni ja vaikutusvaltaa vaikuttaa eri asioihin ja päätösten tekoihin. Luova osallisuus tarkoittaa sitä, että sen seurauksena yhteiskunnalliset rakenteet muuttuvat esimerkiksi syrjäytymistä vähentäviksi. (Participatory methods 2023.)

2.2 syrjäytyminen

Syrjäytymisen voidaan katsoa tarkoittavan sitä, että ihminen ei ole ikään kuin osana yhteiskuntaa. Hänellä ei esimerkiksi ole työ- tai opiskelupaikkaa. Syrjäytynyt ihminen ei myöskään välttämättä esimerkiksi äänestä. Nuorten syrjäytymisen merkittäviä riskitekijöitä ovat esimerkiksi matalakoulutus, pitkäaikainen työttömyys sekä päihde- ja mielenterveysongelmat. (Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos 2022.)

Syrjäytymisen tietynlaisena synonyymina voidaan pitää ekskluusiota, joka on siis inklusion vastakohta. Ekskluusiossa yhteiskunnan ja yksilön väliset siteet ovat ikään kuin heikentyneet. (Gothóni & Hyväri & Kolkka & Vuokkila-Oikkonen 2016, 14.)

Osallistava koulu voi toimia syrjäytymisen ehkäisijänä. Nimittäin esimerkiksi hyvä oppimisympäristö ja opettajien sensitiiviset ohjauskäytännöt voivat toimia suojaavina tekijöinä lapsille ja nuorille. (Poikkeus & Rausku-Puttonen & Lerkkanen & Kuorelahti & Siekkinen & Kiuru & Nurmi 2013, 111.)

Osallisuuden ja kiinnittymisen on katsottu olevan yhteyksissä oppilaan käyttäytymisen muutoksiin kouluvuoden aikana, Tarkemmin ilmaistuna oppilaan kokemus kouluyhteisöön kuulumisesta ja opettajien tuki voivat edistää oppilaan osallistumista oppimiseen. Syrjäytymisen ehkäisyssä ei olekaan tärkeintä pelkästään se, että etsitään syrjäytymisen syitä. On sen sijaan myös syytä etsiä erilaisia keinoja, joilla voidaan lisätä esimerkiksi osallistumisen tunteita ja kokemuksia. (Poikkeus & Rausku-Puttonen & Lerkkanen & Kuorelahti & Siekkinen & Kiuru & Nurmi 2013, 113.)

Syrjäytyminen liittyy vahvasti tämän opinnäytetyön aiheeseen, sillä Helsingin Normaali-lyseon oppilaiden osallistuminen koulun järjestyssääntöjen laatimiseen voi ehkäistä oppilaiden keskuudessa olevia mahdollisia syrjäytymisen kokemuksia. Nimittäin kun nuorten mielipiteitä kuullaan esimerkiksi järjestyssääntöjen laatimisen yhteydessä, hän voi tuntea itsensä osallisemmaksi kuin aikaisemmin.

2.3 osallistaminen ja osallistuminen

Osallistumisen voidaan katsoa tarkoittavan sitä, että ihminen osallistuu johonkin toimintaan. Osallisuudesta ja osallistumisesta on tullut keskeisiä käsitteitä nuorisotutkimuksissa. Erilaiset nuorisotutkimukset ovat koskeneet esimerkiksi nuorten hyvinvointia ja elämän tuomia haasteita. Haasteista esimerkkinä syrjäytyminen. (Kumpulainen & Husu 2020, 27.)

Osallistaminen ja osallistuminen ovat termeinä lähellä toisiaan. Yksi esimerkki osallistumisesta on yhteiskunnallinen osallistuminen. Yhteiskunnallinen osallistuminen voidaan jakaa seuraavanlaisiin käsitteisiin: institutionaaliseen välilliseen osallistumiseen, institutionaaliseen suoraan osallistumiseen sekä omaehtoiseen suoraan osallistumiseen. Institutionaalinen osallistuminen tapahtuu puolue toiminnan kautta. Institutionaalinen suora osallistuminen tarkoittaa esimerkiksi osallistavaa kaavoituspolitiikka, ja omaehtoinen suora osallistuminen on esimerkiksi elämäntapavaikuttamista. (Lindholm 2015, 16.)

Yksi arkielämän esimerkki osallistumisesta on se, että osallistuu jonkin urheiluseuran toimintaan. Olen itse henkilökohtaisesti toiminut esimerkiksi eräässä urheiluseurassa sekä kilpailijana että apuvalmentajana.

Nuorten osallisuutta on aikaisemmin kehitelty muun muassa erilaisten hankkeiden kautta. Yksi näistä hankkeista on ollut esimerkiksi osallistuva ja liikunnallinen teatterihanke, jonka päällimmäisenä tarkoituksena on ollut edistää nuorten osallisuutta ja itseilmaisua liikunnan ja teatterin avulla. Toimintaa järjestettiin esimerkiksi vapaa-ajan toiminnoissa. (Hyväri & Lindholm & Nummela 2019, 15.)

3 TAUSTAA JÄRJESTYSSÄÄNTÖJEN MUUTOKSESTA JA YLEISESTI JÄRJESTYSSÄÄNNÖISTÄ

Kiusaamiseen ja syrjintään ollaan Opetus- ja Kulttuuriministeriön toimesta puuttumassa tänä päivänä entistä hanakammin. Ideana on se, että oppilaan ääni tulisi paremmin kuuluville kuin aikaisemmin. Myös osallisuus on noussut aikaisempaan enemmän esille. Keskeisenä taustatekijänä on muun muassa perusopetuslain muuttaminen.

Järjestyssääntöjä ollaan päivittämässä esimerkiksi seuraavanlaisia asioita koskien. (Opetus- ja Kulttuuriministeriö 2022, 1–2):

- Lapsen etu huomioidaan lain tasolla
- Oppilaan velvollisuuden korostaminen turvallisen oppimisympäristön luomisessa
- Rehtorin toimivallan lisääminen

Lapsen etu pyritään huomioimaan esimerkiksi siten, että lapsella on oikeus esittää oma näkemyksensä ja saada ne huomioon otetuiksi eri koulutoiminnoissa. Lakiin on jatkossa lisätty oppilaan velvollisuus käyttäytyä muita kiusaamatta ja syrjimättä. Jatkossa rehtori pystyy myös poistamaan häiriköivän oppilaan oppitunnilta. Aikaisemmin tähän pystyi vain kyseisen luokan opettaja. (Opetus- ja Kulttuuriministeriö 2022, 1–2.)

Helsingin Normaalilyseon tämänhetkiset säännöt käsittelevät esimerkiksi seuraavanlaisia asioita: läsnäoloa, työrauhaa sekä työympäristöä ja vuorovaikutusta koskevia asioita (Helsingin Normaalilyseo 2022). Nämä kyseiset säännöt on tehty vuonna 2018, ja niiden tekoon osallistuivat myös oppilaat kyselyyn vastaamalla. Nämä nykyiset järjestyssäännöt löytyvät tämän opinnäytetyön lähdeluettelosta.

Kouluilla ja samalla koulutuksella on monia tehtäviä. Yhtenä tavoitteena on opettaa lapsille ja nuorille uusia asioita. Toisaalla koulujen tulisi olla myös mahdollisimman turvallisia ympäristöjä kaikille, niin oppilaille kuin opettajillekin (Leinonen 2022, 17). Voidaankin todeta, että koulujen järjestyssääntöjen tavoitteena on varmistaa mahdollisimman osallistava ja turvallinen oppimisympäristö.

Järjestyssäännöistä on tärkeää muistaa se, että ne ovat koulukohtaisia ja se, että niihin vaikuttavat paikalliset olosuhteet. Toisin sanoen järjestyssäännöt eri koulujen kesken voivat olla erilaisia keskenään. Jokaisella koululla tulee kuitenkin olla perusopetussuunnitelman yhteydessä

suunnitelma koskien oppilaiden turvaamista esimerkiksi väkivaltaa ja kiusaamista kohtaan. (Opetushallitus 2016, 5.)

Koulujen välisissä järjestyssäännöissä ei voida poiketa lainsäädännön säännöksistä. Tarkemmin sanoen järjestyssäännöissä ei voi olla lakiin perustamattomia kurinpitotoimia ja turvaamistoimenpiteitä. (Opetushallitus 2016, 5–6.)

Opetuksen järjestäjän tulee yleisesti edistää kaikkien oppilaiden välistä osallisuutta, ja huolehtia siitä, että oppilaat pääsevät mahdollisimman hyvin osallistumaan koulun toimintaan. Myös oppilaiden mielipiteiden ilmaisemisen mahdollisuus on otettava huomioon. Tärkeää on myös se, että kaikille oppilaille tulee järjestää mahdollisuus oppilaitoksen järjestyssääntöjen laatimiseen (Opetushallitus 2016, 7). Erityisesti tämä äsken mainittu lause koskettaa tämän kyseisen opinnäytetyön aihetta ja samalla tavoitetta vahvasti.

4 TUTKIMUSMENETelmäSTÄ

Tässä opinnäytetyössäni valitsin tutkimusmenetelmäksi Webropol-kyselyn. Tämä siksi, koska tämä kyseinen kyselymuoto pystytään toteuttamaan Helsingin normaalilyseon yläasteen oppilaille (eli 7–9 luokkalaisille) samanaikaisesti luokanohjaajien tuokioiden yhteydessä. Tällä kyselymuodolla voidaan siis saada suhteellisen paljon vastauksia suhteellisen lyhyessä ajassa. Lisäksi tämä Webropol-kysely on itselleni aineistonkeruumenetelmänä entuudestaan tuttu.

4.1 kyselystä tarkemmin

Kyselytutkimuksen suurena etuna on se, että sillä voidaan kerätä laaja tutkimusaineisto, jossa voidaan kysyä monia asioita suurelta vastaajajoukolta. Kysely on myös menetelmänä nopea ja tehokas. Kyselyssä on myös omat heikot puolensa. Yksi näistä heikoista puolista on se, että tuotettu tieto voi olla ikään kuin pinnallista. Ei tarkemmin sanoen voida olla varmoja siitä, että kuinka tosissaan vastaajat ovat olleet kyselyyn vastatessaan. (Ojasalo & Moilanen & Ritalahti 2015, 121.)

Tyypillisiä kyselyitä ovat esimerkiksi postitse lähetettävät kyselylomakkeet ja internetissä täytettävät kyselyt. Sen lisäksi, että kyselyt voidaan tehdä verkossa, ne voidaan myös suorittaa kasvotusten. (Ojasalo & Moilanen & Ritalahti 2015, 121.)

Kyselyä voidaan pitää määrällisen tutkimuksen menetelmänä. Määrällinen tutkimus itsessään pyrkii kuvaamaan tutkimuksen kohteena olevaa ilmiötä järjestelmällisten havaintojen avulla. Kohteita, joita mitataan, kutsutaan havaintoyksiköiksi. Havaintoyksiköiden muodostamaa joukkoa taas kutsutaan perusjoukoksi. (Ojasalo & Moilanen & Ritalahti 2015, 122.)

4.2 tarkemmin Webropol-kyselystä

Tämä kysely pidettiin 1.3.2023 8.3.2023 klo 13-13:30 luokanohjaajien tuokioiden yhteydessä. Kyselyn kohderyhmänä olivat Helsingin normaalilyseon 7–9 luokan oppilaat, eli yläkoulu toisin sanoen. Kohderyhmän koko oli peräti noin 360 oppilasta. Luokanohjaajille lähetin informointi kirjeen sekä samalla linkin tähän kyseiseen Webropol-kyselyyn. Kysymysten tarkemmasta analyysistä seuraavassa luvussa.

Webropol-kyselyn kysymykset koskivat esimerkiksi seuraavanlaisia aihepiirejä:

- Mitä mieltä olet tästä nykyisestä järjestyssäännöstä? (1–5 skaalakysymys)
- Kuinka hyvin olet noudattanut kyseistä järjestyssääntöä? (1–5 skaalakysymys)
- Mitkä olisivat sinun mielestäsi hyviä järjestyssääntöjä? (avoin kysymys)

Ensimmäisessä kysymyksessä kohta 1 tarkoittaa, että pidän sääntöä turhana. Kohta 5 tarkoittaa, että pidän sääntöä todella tärkeänä. Toisessa kysymyksessä kohta 1 tarkoittaa, että en ole ollenkaan noudattanut. Kohta 5 taas tarkoittaa, että olen noudattanut kyseistä sääntöä aina.

Kolmanteen kohtaan oppilaat voivat vastata avoimesti.

Webropol kyselyssä suoritin analyysin eri kysymystyypeissä eri tavoin. Esimerkiksi avoimissa kysymyksissä pyrin ikään kuin teemoittamaan vastaukset. Tarkemmin sanoen, jos samantyyppiset vastaukset toistuivat, laitoin ne omiin luokkiinsa. Hyödynsin analyysissani myös suoria sitaatteja eli lainauksia.

Skaalakysymyksissä (asteikko 1–5) laskettiin keskiarvoa. Keskiarvo lasketaan siis siten, että kaikki arvot lasketaan ensin yhteen. Tästä syntynyt summa jaetaan sitten vastaajien lukumäärällä.

Webropol-kyselyssä olen ottanut myös huomioon hyvät eettiset periaatteet. Tarkemmin sanoen oppilaita oli hyvin informoitu kyselystä, ja he saivat suorittaa kyselyn anonyymisti. Myöskään muita henkilötietoja ei tässä kyselyssä kerätty.

5 WEBROPOL-KYSELYN ANALYYSISTA JA YHTEENVEDOSTA

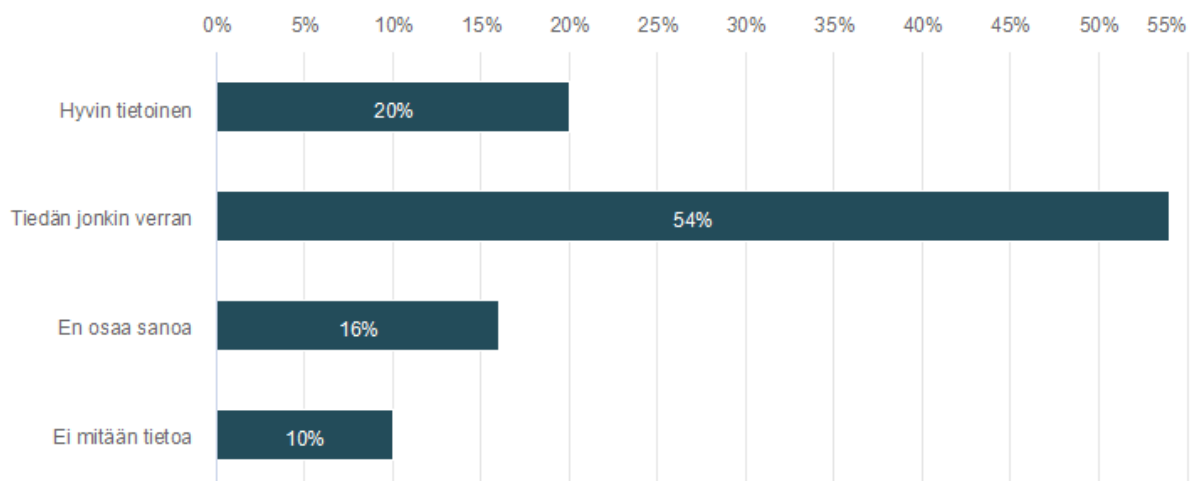
Tekemäni Webropol-kysely toteutettiin siis klo 13:00-13:30 päivinä 1.3.2023 ja 8.3.2023 luokanohjaajien pitämien tuokioiden aikana. Kyselyn kohderyhmänä oli Helsingin Normaali-lyseon 7–9 luokkalaiset, eli tarkemmin sanoen yläkoulu. Kysely toteutettiin anonyymisti, eli vastaajien nimiä eikä myöskään muita henkilötietoja kerätty. Tästä kyselystä löytyy raportti versio PowerPoint-muodossa. Tämä tiedosto löytyy liitteet-osiosta.

Kyselystä tiedotin luokanohjaajille sähköpostilla, joka sisälsi linkin Webropol-kyselyyn sekä informoinnin itse kyselystä. Oppilaat pääsivät vastaamaan kyselyyn omilla puhelimillaan, kun luokan ohjaajat jakoivat linkin oman luokan teams-kanavalle.

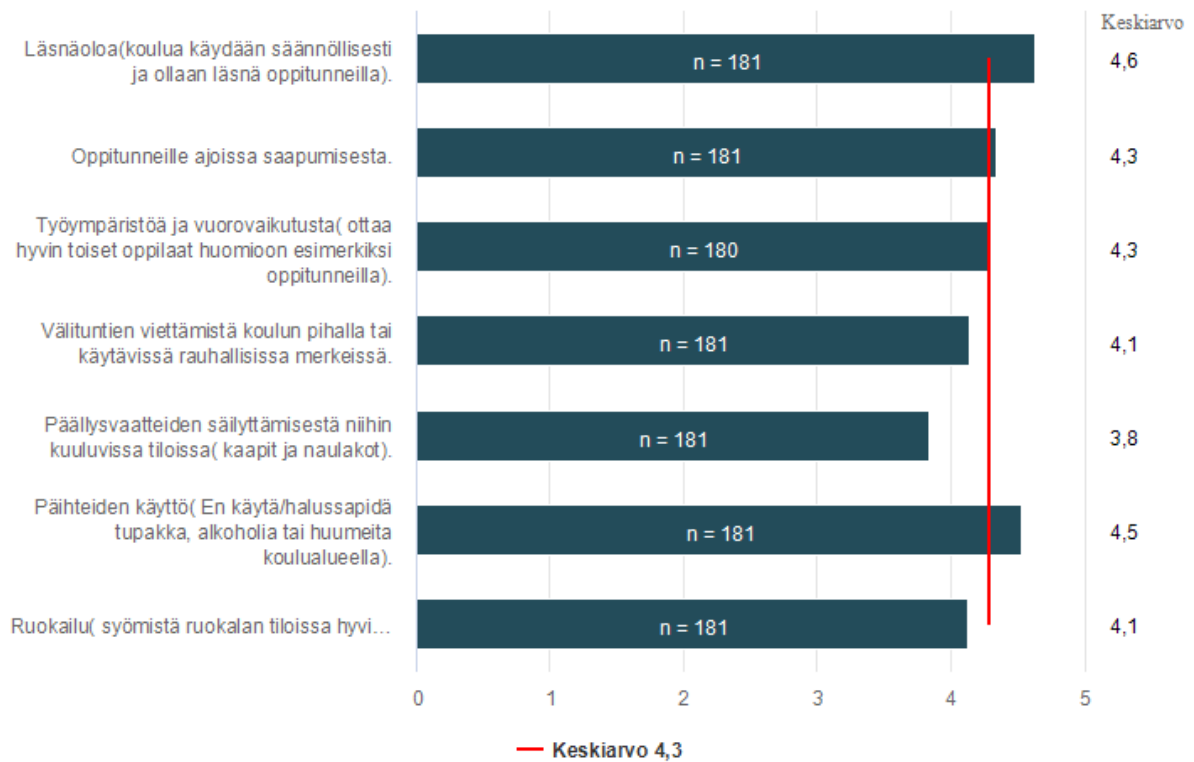
Sain tekemään kyselyyni vastauksia peräti 181 kpl. Se on oikein hyvä määrä suhteutettua siihen, että paljonko yläkoulussa on ylipäätänsä oppilaita. Nimittäin Helsingin normaalilyseossa on oppilaita yhteensä 360 kpl.

Kysely sisälsi yhteensä kuusi kysymystä. Kysymykset olivat seuraavan tyyppisiä: avoimia kysymyksiä, skaalakysymyksiä sekä monivalintakysymys.

Kyselyn ensimmäisen kysymyksen perusteella Helsingin normaalilyseon oppilaat olivat enimmäkseen jonkin verran tietoisia nykyisistä järjestyssäännöistä.

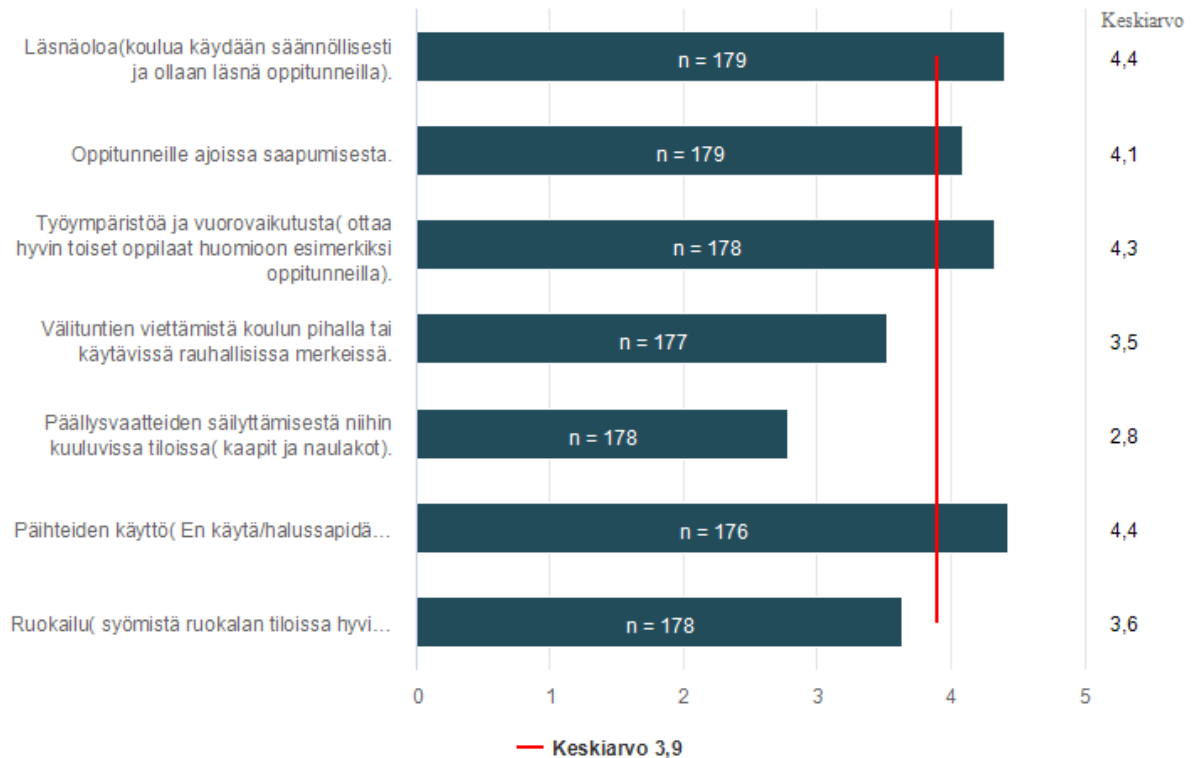

Toinen kysymys oli laadultaan skaalakysymys asteikolla 1–5, jossa kysyttiin oppilaiden suhtautumista järjestyssääntöjen noudattamiseen (1=en ole noudattanut tätä kyseistä sääntöä koskaan, 2=olen noudattanut sääntöä harvoin, 3=olen noudattanut sääntöä jonkin verran, 4=olen noudattanut sääntöä usein, 5=Olen noudattanut sääntöä aina).

Kuvaajan perusteella nykyisiä järjestyssääntöjä on noudatettu oikein hyvin keskiarvon ollessa useamman järjestyssäännön kohdalla arvosanan neljä (4) äärellä. Tämänhetkiset järjestyssääntöt käsittelevät esimerkiksi seuraavanlaisia aiheita: Läsnäoloa, vaatteiden säilytystä sekä muiden oppilaiden työrauhan kunnioittamista oppituntien aikana.

Seuraavassa kysymyksessä kysyttiin oppilaiden mielipiteitä nykyisten järjestyssääntöjen tärkeydestä tällä tavoin: Miten tärkeänä pidät tätä kyseistä järjestyssääntöä (1=pidän turhana, 2=pidän melko turhana, 3=en osaa sanoa, 4=pidän melko tärkeänä 5=pidän erittäin tärkeänä)?

Keskiarvoja tarkasteltaessa voidaan huomata, että oppilaat pitävät nykyisiä järjestyssääntöjä melko tärkeinä. Keskiarvo tässä kysymyksessä oli siis kokonaisuudessaan 3,9. Huomioitavaa kuitenkin on, että päällysvaatteita koskevasta järjestyssäännöstä ei osattu sanoa, kuinka tärkeänä sitä pidetään keskiarvon ollessa 2,8.

Kyselyn ensimmäisessä avoimessa kysymyksessä kysyttiin seuraavaa: Mikä tärkeä sääntö nykyisistä järjestyssäännöistä mielestäsi puuttuu? Sain tähän kysymykseen esimerkiksi seuraavanlaisia vastauksia:

“Pitävän huolta että jos toinen oppilas satuttaa toista mitenkään niin hän ei pääse siitä ilman jotain rangaistusta (keskustelu rehtorin kanssa ei lasketa)”

“Kiusaamisen lisäksi kaikenlainen rasismi-pilkkaaminen ulkonäköön, seksuaalisuuteen (homottelu) tai pukeutumiseen on kielletty”

“että ei oteta myöhästymisiä niin tosissaan. Ei voi aina tietää miksi on myöhässä ja minusta sitä pitäisi kunnioittaa. Että jos on yli 10 min myöhässä tulee merkintä”

Kaksi ensimmäistä sitaattia korostaa hyvin Opetus- ja kulttuuriministeriön tavoitteita kiusaamisen ja syrjinnän entistä vahvempaan puuttumiseen. Yhtenä keskeisenä tavoitteena oli nimittäin oppilaan oma vastuu turvallisen oppimisympäristön luomisessa (katso tämän opinnäytetyön sivu 11).

Seuraavassa kysymyksessä kysyin oppilailta sitä, että kuinka tärkeinä he ylipäätään pitävät järjestyssääntöjä. Kyseessä oli eräänlainen liukukytin kysymys, jossa toisessa päässä oli väite, että järjestyssäännöt eivät ole ollenkaan tärkeitä. Toisessa päässä taas oli väite, että järjestyssäännöt ovat hyvin tärkeitä. Asteikko tässä kysymyksessä oli 0–5. Keskiarvo tälle kysymykselle oli 3,8, joka tarkoittaa siis sitä, että Helsingin normaalilyseon oppilaat pitävät järjestyssääntöjä vähintäänkin jonkin verran tärkeinä.

Kyselyn viimeisessä kysymyksessä halusin yhdistää sekä tämän opinnäytetyön tavoitteen että tietoperustan. Kysymys kuului siis seuraavanlaisesti: mitä osallistuminen sinulle merkitsee järjestyssääntöjen laatimisen yhteydessä? Voiko esimerkiksi tällaiseen kyselyyn vastaamalla aidosti ja oikeasti vaikuttamaan järjestyssääntöjen laatimiseen?

Sain tähän kysymykseen esimerkiksi seuraavan tyyppisiä vastauksia:

” vaikea sanoa, riippuu siitä kuinka paljon ihmiset panostaa vastauksiin ja kuinka paljon vastauksia otetaan huomioon”

” Mielestäni pelkän kyselyn tekeminen ei riitä vaan siihen on sisällytettävä myös aktiivista toimimista järjestyssääntöjen mukaisesti”

Osallisuusteema näkyy hyvin tässä ensimmäisessä sitaatissa siinä mielessä, että osallistamiseen ei riitä pelkkä oppilaiden kuuleminen, vaan myös se, että heidän mielipiteensä otetaan huomioon.

Tästä Webropol-kyselystä voidaan siis yhteenvetona tehdä seuraavanlaisia johtopäätöksiä:

- Tämänhetkisiä järjestyssääntöjä noudatetaan usein.
- Tämänhetkisiä järjestyssääntöjä pidetään lähtökohtaisesti melko tärkeinä.
- Uusia ehdotuksia nykyisiin järjestyssääntöihin tuli jonkin verran, esimerkiksi toisen pilkkaamisen estämistä koskien.

- Tällaisella kyselyllä voidaan mahdollisesti saada oppilaat osallistumaan järjestyssääntöjen laatimiseen, kunhan se sisältää myös aktiivista toimintaa (tämän opinnäytetyön sivun 19 toinen sitaatti).

6 POHDINTA JA KEHITTÄMISEHDOTUS

Tässä osiossa pohdin opinnäytetyöprosessin onnistumista. Lisäksi kerron siitä, että miten tätä kyselystä saatavaa aineistoa tullaan hyödyntämään järjestyssääntöjen laatimiseen Helsingin normaalilyseon toimesta.

Sain siis kokonaisuudessaan vastauksia tekemääni kyselyyni peräti 181kpl, mikä on noin puolet yläkoulun oppilasmäärästä (360kpl). Aivan kaikkien ääni ei kyselyssä kuulu, mutta tästä huolimatta otanta kyselyssä oli oikein hyvä. Vastaajaprosentti olisi ehkä voinut olla hieman parempi, jos kyselyssä olisi ollut mahdollinen arvontapalkkio mukana.

Kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista, mikä noudatti osallisuus- ja samalla osallistamistee-maa hienosti. Nimittäin mielestäni osallisuuteen ja samalla osallistamiseen liittyy hyvin vahvasti mahdollisten osallistujien vapaaehtoisuus. Tarkemmin sanoen osallistaminen ei missään nimessä saa tapahtua pakottamalla, vaan vain ja ainoastaan mahdollisten osallistujien ehdoilla.

Harkitsin toiseksi aineistonkeruumenetelmäksi myös haastattelua, mutta jouduin luopumaan tästä suunnitelmasta puhtaasti aikataulullisista syistä.

Webropol-kyselyn kysymykset 2, 3 ja 4 olivat erittäin tärkeitä siinä mielessä, että niissä kysyttiin suoraan oppilaiden mielipiteitä koskien sekä nykyisiä järjestyssääntöjä että oppilaiden ehdotuksia mahdollisista uusista säännöistä. Näin ollen oppilaiden ääni saatiin ikään kuin vahvasti kuuluville.

Webropol-kyselyn tulokset ja samalla johtopäätökset esitellään Helsingin normaalilyseon yhteisöllisen opiskelu- ja oppilashuoltoryhmän kokouksessa toukokuussa 2023. Tähän kyseiseen ryhmään kuuluu esimerkiksi seuraavanlaisia tahoja: oppilaskunnan edustajia peruskoulusta, vanhempainyhdistyksen edustajia sekä itse oppilashuoltoryhmä (tähän ryhmään kuuluvat esimerkiksi apulaisrehtori ja erityisopettajat). Kukin edellä mainituista tahoista antaa lausunnon mahdollisista järjestyssääntöjen muutoksista. Lausuntojen perusteella tehdään päivitettyt järjestyssäännöt oppilashuoltohenkilöstön toimesta. Päivitettyjen järjestyssääntöjen on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2023 syyslukukauden alkupuolella, ja nämä kyseiset säännöt hyväksyy johtokunta. Ensin järjestyssäännöt esitetään syys-lokakuussa henkilökunnalle, ja tämän jälkeen oppilaille luokanohjaajien tuokioiden yhteydessä.

Kokouksessa käsitellään samaa Webropol-kyselyä koskevaa Powerpoint-tiedostoa, joka löytyy myös tämän opinnäytetyön liiteosiosta.

Toivottavasti tulevassa kokouksessa otetaan hyvin huomioon aineiston analyysistä tulleet johtopäätökset. Oppilaat esimerkiksi uskovat, että tämän tyyppisiin kyselyihin osallistumisella voidaan vaikuttaa järjestyssääntöjen tekoon. Lisäksi oppilailta tuli sääntöehdotuksia koskien esimerkiksi toisten oppilaiden haukkumisen kieltämistä, hatun pitämisen sallimisen sisällä, ves-sarauhan kunnioittamista sekä sitä, että myöhästymisiä ei otettaisi liian tosissaan (alle kymmenen minuutin myöhästymiset tarvittaessa hyväksyttäviä).

Tämän opinnäytetyön johdannossa mainitsin järjestyssääntöjen ja osallistamisen välisestä yhteydestä. Nimittäin voidaan todeta, että järjestyssäännöillä turvataan oppilaitoksessa rauhallinen ja turvallinen oppimisympäristö. Mitä rauhallisempi ilmapiiri, sitä matalampi kynnys esimerkiksi Helsingin normaalilyseon oppilaille on osallistua erilaisiin kehittämistehtäviin (esimerkiksi osallistuminen järjestyssääntöjen laatimiseen). Tätä väitettä tukee vahvasti se, että Webropol-kyselyn viidennen kysymyksen perustella Helsingin normaalilyseon oppilaat pitävät järjestyssääntöjä vähintäänkin melko tärkeitä.

Tämän opinnäytetyön lopussa haluan painottaa tätä sitaattia Webropol-kyselyn kuudennesta ja samalla viimeisestä kysymyksestä:

” Minusta jokaisen ääni voi vaikuttaa yhteisiin sääntöihin ”

Tämä äskeinen lainaus on syytä muistaa niin tulevien Helsingin normaalilyseon järjestyssääntöjen laatimisessa kuin muissa mahdollisissa kehittämishankkeissa koskien esimerkiksi Helsingin normaalilyseota ja sen oppilaita.

Kaiken kaikkiaan olen yhdessä työntilaajan kanssa ollut tyytyväinen tähän opinnäytetyöprosessiin. Toivottavasti tekemäni kyselyn tuloksia pystytään hienosti hyödyntämään, ja näin olleen saamaan Helsingin normaalilyseolle seuraavan syyslukukauden aikana uudet ja samalla entistä oppilaslähtöisimmät järjestyssäännöt.

Mielestäni tämä opinnäytetyö on omalle tulevalle toimialalle tärkeä. Tämä siksi, koska nuorten osallistaminen on mielestäni yhteisöpedagogin yksi tärkeimmistä tehtävistä. Nimittäin osallistamista ja samalla osallisuutta lisäämällä voidaan mahdollisesti ehkäistä nuorten välistä syrjäytymistä. Nuoret voivat kokea ei pelkästään osallisuuden vaan myös onnistumisen tunnetta, kun he pääsevät ilmaisemaan mielipiteensä esimerkiksi järjestyssääntöjen laatimisen yhteydessä.

Kehittämisehdotukseni Helsingin normaalilyseolle olisi se, että nuorten mielipiteitä järjestys- sääntöjä koskien voitaisiin kuunnella jopa entistä enemmän. Tekemääni Webropol-kysely poh- jaa voitaisiin mahdollisesti käyttää jopa aina lukuvuoden päätteeksi. Mitä enemmän oppilaiden mielipiteitä kuullaan, sitä osallisemmaksi he voivat itsensä tuntea. Näin ollen myös osallista- minen olisi vahvempaa.

7 LÄHTEET

Gothóni, Raili & Hyväri, Susanna & Kolkka, Marjo & Vuokila, Oikkonen, Päivi (toim.)

2016. Osallisuus yhteiskunnan haasteena-Diakonia-ammattikorkeakoulun tki-toiminnan vuosikirja 2. Tampere: Juvenes Print Oy. Viitattu 5.2.2023 https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/117560/Ty%c3%b6el%c3%a4m%c3%a4_7_9789524932752.pdf?sequence=6&isAllowed=y

Helsingin Normaalilyseo 2022. Tervetuloa Helsingin Normaalilyseoon. Viitattu 29.1.2023. <https://www.helsinki.fi/fi/harjoittelukoulut/helsingin-normaalilyseo>

Helsingin Normaalilyseo 2022. Normaalilyseon historia. Viitattu 29.1.2023. <https://www.helsinki.fi/fi/harjoittelukoulut/helsingin-normaalilyseo/koulumme/normaalilyseon-historia>.

Helsingin Normaalilyseo 2022. järjestyssäännöt. Viitattu 30.12.2022 <https://www.helsinki.fi/assets/drupal/2021-06/Norssin-jarjestyssaannot-2018-hnl.pdf>

Hyväri, Susanna & Lindholm, Marja & Nummela, Niko 2019. Nuorten osallisuuden vahvistaminen teatteri- ja liikunta-alan yhteistoimintaa kehittämällä. Viitattu 5.2.2023 https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/160784/DIAK_Puheenvuoro_20_verkkoversio.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Kumpulainen, Kaisu & Husu, Hanna-Mari 2020. Nuorten yhteiskunnallinen osallistaminen kulttuuri- ja vapaa-ajantoiminnan kautta. Kulttuuripolitiikan tutkimuksen vuosikirja. Viitattu 5.2.2023 <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/73579/kumpulainenhusu.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Leinonen, Teemu 2022. Hyvän oppimisen tilat. Jyväskylä: PS-kustannus.

Lindholm, Arto (toim.) 2015. Ei kävijästä osalliseksi-osallistuminen, osallistaminen ja osallisuus kulttuurialalla. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 5.2.2023 <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/101747/978-952-456-219-5%20.pdf?sequence=1>

Nivala, Elina & Ryyänen, Sanna 2013. Kohti sosiaalipedagogista osallisuuden ideaalia. Sosiaalipedagogiikan aikakauskirja. Viitattu 5.2.2023 <https://journal.fi/sosiaalipedagogiikka/article/view/122317/72652>

Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2015. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Opetushallitus 2016. Järjestyssääntöjen laatiminen. Viitattu 5.2.2023 https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/175407_jarjestyssaantojen_laatiminen.pdf

Opetus- ja Kulttuuriministeriö 2022. Kiusaamiseen, häirintään ja väkivaltaan puuttumiseen koulussa ja oppilaitoksissa on jatkolla tarjolla lisää keinoja. Viitattu 1.4.2022 https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/942eba4d-d98d-47d0-9dab-238dac7f8d5f/c9eb718a-231e-413d-ac2d-e2938da93376/KIRJE_20220518091425.pdf

Participatory methods 2023. The forms and functions of participaton. Viitattu 29.4.2023. <https://www.participatorymethods.org/method/levels-participation>.

Reivinen, Jukka & Vähäkylä, Leena (toimit.) 2013. Ketä kiinnostaa? Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytyminen. Helsinki: Gaudeamus Oy.

Webropol-kyselyn aineisto.

8 LIITTEET

Webropol-raportti [Helsingin Normaalilyseon järjestyssäännöt_Perusraportti \(1\).pptx](#)